

Dissertatio

die quadam & resurrectionis fidem, & Iudicium hujus offici virtutem ostentantem irritans, verum ne affereret, experimento tentari voluit. Os igitur molæ suppositum, deinde in flammam proiectum, denique in incide percussum incolme inde semper evasit. Circum os istud, addunt, ceteræ corporis partes in resurrectione coibunt; quare veluti novæ earum copulationis centrum se præstiterit, seu, ut quidam fert Rabbinius, veluti fermentum, quod cetera corporis membra in pulvrem soluta iterum restituit; denique veluti tritici semen, quod terræ mandatum, frumentum proignit. Hoc Hebræorum commentum, quod eorum satis præfert levitatem, scriò resellere supervacaneum. An os istud extiterit, nemo unquam probavit.

Authores iidem de tempore, quo anima corpori iterum copulabitur, questionem instituant, an nempè id fieri corpore adhuc in sepulchro jacente, an inde egresso, & in priorem statum restituto? Animam plerique (f), corpori nonnisi organis perfecte jam instruто sese iterum adjungantur defendunt. Quod satis apud Ezechielem innuitur (g): *Ecce ego aperiam tumulos vestros, & educam vos de sepulchris vestris.... cum aperuo sepulchra vestra, & educero vos de tumulis vestris, & dederò spiritum meum in vobis, & vivieritis.* Si vero tota simul & in momento resurrectione fiet, ut jam prætulimus, quod prorsis inanis.

Vide Menasse Ben-Israhel. l. 2. de resurrect. c. 7. & Ezechielem. 37. 12.

Vide Traff. Sanbedr. Rab. Jonathan. in Cokel. Rabba.

Talmud. Jerosol. Chilat. c. 2. k. 1. Reg. 28. 14.

I Vid. Rab. Mosen, & Rab. Mosen. Tal- mud. apud Menasse Ben-Israhel. l. 2. c. 9. de Resur- rect.

nil tunc in ea incultum aut impervium, sed omnia plana, omnia feracia, omnia incolatai accommoda. Quare sat erit orbis, ut domicilium iis omnibus præstet, qui ea fructuri felicitate vita restituentur. Paria vel simillima respondisse etiam Milenarios credere par est.

Metempyscosis, cui Judæorum plurimi adhaerunt, & omnium & singulorum resurrectioni repugnat. Cum enim anima una in plures justos successivè transmigraverit, quomodo omnes iterum animare valeat? vel forte huic rursus adhæreat, & ceteros prætermittat? An primum animaverit, an secundum, an denique illum, qui præ ceteris resurrectionem meritis fuerit? Quidam primum (m), quidam ultimum ex suis corporibus assumpturam putant (n); quare alia corpora, quæ antea animaverat, velut arbores infructiferae in medio agri desertæ habentur. Quamlibet Animam in tria saltæ corpora transmigrare iidem consent, ut quæ primæ vi-tiatum corpus nacta fuerat, perfectius aliud nancisci valeat: quæque per primum offensum Deum afficerat, per secundum sibi veniam conciliat. Hæc vero metempyscosis sententia vulgo & ab Hebreis, & à Catholicis rejecitur; quare in absurdis, quæ hinc oriuntur, refutandis non immoramus.

Plurima adhuc de hominum post resurrectionem statu inquiruntur; quæ nempè eorum futura sit natura, quæ ætas, quæ statuta, qui sexus: an naturalibus suis vitis obnoxii; an integræ, an decrepitæ, an ea resurrecti sint ètate, quæ cuique fuerat, cum decepsit; an denique monstra & infantes iidem affecti incommodis ad vitam revocandi sint? Ad harum difficultatum plesras solvendas nec satis in Scriptura, nec etiam quibusdam solvendis factis effationem consuluisse. Veruntamen, quæ apud eum meliora, hic recensibimus. Ipso Christo teste [o], Justorum corpora erunt sicut Angeli Dei; Paulus (p) immortalia, & incorruptibilia, & Patres vulgo gloriæ undique coruscantia, agilia, pellucida fore asseverant. Præter hæc, certi ferè nihil.

Quorundam errorem, qui, ut post resurrectionem corporeis oculis Deum videndum probarent, carnem in Dei substantiali tunc reformandam, atque ab ea aliquo modo sic divinitate donata Deum sensibili modo aspiciendum, defendebant, hunc & contemnit, & optimè refellit Augustinus [q], qui etiam alibi (r) aliorum opinorum refert, qui, ut nimis extollentes, videbantur resurrectionis veritatem revertentes, corpora in spiritum convertemenda, & ab iis Deum corporeis oculis videndum afferentes. Corpus quidem spirituale nobis spondet Scriptura, non vero corporis substantiæ in substantiam spiritus conversionem (s). Nostra utique resurrectioni Christi resurrectioni non præstabilit; Christus vero corpus verum, palpabile, carne & ossibus compactum Apostolis suis post resurrectionem videndum, & tangentium exhibuit (t).

Beatorum corpora, inquit Christus (u), sunt

fute

43.

De Mortuorum Resurrectione.

x Philipp. 3. 21. y 2. Cor. 3. 18. z Aug. ferm. 277. n. 12.

a Rab. Levi Midras Han- chelam.

b Daniel. 12. 5. c Aug. ferm. olim 147. nunc 242. n. 3. 2. & ferm. 340. c. 3.

d Aug. Enchi- rid. ac Fide, Spc. & Cha- ritate c. 91. e Berechit Rabba Pa- raschow. Ge- mat. Sanbe- drin. & Jaleut Rab- bati. f Eccle. 1. 4.

g 1. Reg. 28. 14. h Isai. 43. 6. &c.

6 1. Cor. 15.

44.

t Luc. 24. 39. u Matth. 13.

fute

43.

fulgebunt ut sol, & tanto nitore donabuntur, ut ad Dei lucem proximè accedant. Reformabit (x) corpus humilitatis nostra conformatum corpori claritatis sua. Et alibi (y): *Nos omnes revelati facies gloriam Domini speculantes, in eamdem imaginem transformamur a claritate in claritatem, tamquam à Domini spiritu.* S. Augustinus (z) corporum beatorum vigorem cum radiorum visuallum activitatem conferit, qui juxta veteres Philosophos, objecta ad nostros oculos defundit, vel à nostris oculis ad objecta summam celeritate rapiuntur. Eadem penetrandi virtute & agilitate beatorum corpora donabuntur; & sicuti Iesu Christi corpus post resurrectionem clausis soribus Apostolorum cœnaculum ingressus est; ita gloria corpora, nulla re eorum virtutis obstante, secretiora & prorsus impervia loca pervadent.

Docent Hebrei (a), Animam beatitudine jam donatam & à corpore sejunctam, superiori, à quo maximè decoratur, & penitus pervaditur, lumine nitore; cum vero in resurrectione corpori rursus copulabitur, lumine, quo ipsa fulgebit, corpus omne ita illistrandum, ut membra onnia, Cæli inßar, effulgent: Fulgebunt (b) quasi splendor firmamentum & quasi stella ad perpetuas aternitates.

Quidam, Augustini ètate (c), homines vitis suis corporibus obnoxios resurrectionem statu inquiruntur; quæ nempè eorum futura sit natura, quæ ætas, quæ statuta, qui sexus: an naturalibus suis vitis obnoxii; an integræ, an decrepitæ, an ea resurrecti sint ètate, quæ cuique fuerat, cum decepsit; an denique monstra & infantes iidem affecti incommodis ad vitam revocandi sint? Ad harum difficultatum plesras solvendas nec satis in Scriptura, nec etiam quibusdam solvendis factis effationem consuluisse. Veruntamen, quæ apud eum meliora, hic recensibimus. Ipso Christo teste [o], Justorum corpora erunt sicut Angeli Dei; Paulus (p) immortalia, & incorruptibilia, & Patres vulgo gloriæ undique coruscantia, agilia, pellucida fore asseverant. Præter hæc, certi ferè nihil.

Hebreorum Doctores vetustissimi (e) iidem Hebrei, temperamento, qualitatibus, & corporis pravitatis mortuos esse vite restituendos sentebant. Quare de eorum sententia qui antea cæcitat, tristitia, gradienti debilitate laboraverant, caci-tristes, claudi resurgent; Deus vero deinde eos incolumitatem restituit, & statu longè feliciori donabit. Quam opinionem fulcunt illo Ecclesiast (f): *Generatio praefit, & generatio advenit: & Pythomisæ visione, cui figura eadem, & iidem vestibus, quibus antea vivens utebatur, sequens Samuel se exhibuit (g).*

Iasias resurrectione memorans, corporis vita tunc à Deo abolenda insinuat (h): *Dicam Aquiloni: Da: & Astro, Noli prohibere: affer filios mesi, & filias meas... Educam foras populum eorum, & ecce videt; surdum, & aures ei sunt. Deus igitur eorum cæcitatem, vel surditatem avertet. Quod tamen donum in Justis tantummodo conferetur, reprobi vero suis deformitatibus æternum laborabunt. Quæ quidem juxta eorum principia illi enuntiant; putant enim se iterum vitam in-*

Dissert. Calmet Tom. II.

terris traducturos, ubi sive quisque Tribui adjuncis bibet, comedet, & ducet uxorem: necesse est igitur eo statu donentur, quo sibi commoda omnia & pergrata contingant. Cum vero nos principis ab Iudaorum doctrina longè alii nitamur, & eorum sententia subscríbere, & eorum de corporum post resurrectionem statu explorationibus ut minimè cogi-

i Vide Aug. ser. 147. nunc 242. c. 3. n. 4. & Ep. 157. edit. nov. & lib. 22. deci- vit. c. 14.

k Aug. Enchi- rid. de fide, spc., & cha- ritate c. 85. & l. 24. de Civit. c. 13.

I Berechit. Rab Paraschow. 34. Talmud. Parasch. Pini- de & Nida c. 3.

Li du-

Dissertatio

250

ducet. Ceterari, qui creavit cuncta de nibili, quomodo deesse posset, unde adderet, quod addendum esse mirus artifex noster? ait Augustinus (m).

m Aug. l.22.
de Civit. c.14.
n Vid. August.
l.22. de Civit.
ate, c.15. &
seq. Aselin.
D. Thom. hic,
& Hieronym.
in Epitaph.
Paula. c.12.
Eph. alii.

Veteres plures & Recentiores (n) iis Pauli verbis innixi, Donec occurramus omnes in virum perfectum, in mensuram etatis plenitudinis Christi, homines eā etate resurrectos afferuerit, qua Dominus nempe 33. seu 37. circiter annos natus, obiit; quare Infantes excedent, decrescent senectus, ut omnes in mensura etatis plenitudinis Christi constituantur. Apostolus, ait Augustinus, nos ad etatem quidem, non ad Christi statutū pervenit, tamen resitatis est: aliter qui Christo statutū præstitit, aliquid illis esset detrahendum, quod profectō Domini promissio repugnare videtur, qui Discipulis suis ne eorum quidem etiam peritum spopondit; non vero nec etatis nec aliquid statuta se cuiquam additur afferunt.

Hac interpretatio, vulgo licet obtinens, nihilominus difficultate non caret. Graci (o), & Latini plures (p) cendunt Pauli locum aliter explicant. Ipse Augustinus (q), s. Hieronymus (r), & D. Thomas alia quidem viā progradientes, in Gracorum sententiam deveniunt; nempe illum de Fidelibus interpretantur, qui Evangelii Praconum ope in Fide, & in virtute ita progradientur, ut ad perfectam etatem, nempe ad virum, vigoris, & perfections spiritualis statum perveniant.

Et monstra quidem resurrectura certò scimus, que tamen Deus à corporis via vindicabit: Nec resurrectura negabuntur; nec ita resurrectura sunt, ac non potius correspōdunt naturā (s). Quid morti obnoxium est, quidquid homo est, vita est redditum. Si monstrum geminum fuerit, & animabus geminis imbutum, duo homines & quidem fūndi resurgent; si anima unā solūmmodo instrūctum, unus tantum homo reviviscet. Hermaphroditū eum, qui sibi potior fuere, sexum assūtum. Vel propter proceritatem, vel propter exilitatem monstrum similes ad perfectam mensuram redigentur. Si vas in hūc corpū vel forē frangitur, vel aliter perit, figulus eamēdū argillam iterum miscens, novum inde vas perfecit, & formosum excitat. Quod in primo vase supererat, hic excedebat, hic decrērat, in secundo utrinque eā proportionē distribuitur; quare quod ad eū deforūtationem ante, potest conferit ad venustatē. Ita, proportionē servatā, in corporum resurrectione fiet. Ex partibus singulis velut in massam unicam fusis, id, quod uni lateri supereft, alteri deficiēt Deus ita imperiet, ut in quolibet corporē perfectus ordo elucēat. Nulla, inquit Augustinus, ibi erit disformitas, ubi & que pravas sunt corrigitur, & quod minus est quamē decet, unde Creator nōrit, inde supplebitur. Et quod plus est quamē decet, materialia servatā integratē detrahetur (t).

t Aug. l.22. c.
19. de Civit. Beatorum inter & damnatorum corpora maximē sanē intererit; an vero reprobi suorum corporum pravitate affesti resur-

restrui sint, non inquirimus (u): Negue u Aug. Enchirid. c.92.

enim fatigare nos debet incerta eorum habita-
tudo, aut pulchritudo, quorum erit certa &
semperēdam. Frustrā etiam nobis
objicimus, eorum corpus fore corruptibile, si
doloribus sit obnoxium, & una fore incor-
putabile, si sit mortis immune. Quæ
enim ea incorruptio, quæ assiduū semper
que innovatis doloribus afficitur? quæ ea
fuerit vita, quæ omnibus prorsus calamiti-
tibus semper obruit? Non est enim ve-
ra vita, nisi ubi feliciter vivit; nec ve-
ra incorruptio, nisi ubi salus nullo dolore
corrumptitur. Incorruptio, robur, & co-
rum corporum integritas ad pœnarum in-
crementum conferunt: incorruptibles &
immortales vivent, ut perpetuū morian-
tur. Resurgent incorrupti integratē mem-
brorum, sed tamen corrumpti dolore pœ-
narum (x).

D. Fulgentius (y) improborum corpora
non esse immutanda, & eam immutacio-
nem, de qua Paulus (z), Et nos immu-
tabimur, ad Justos tantummodo pertinere
putavit. Impi quidem, addebat, ut Justi,
resurgent, at in ea felicissima innovatio-
ne nullam partem obtrinebunt. Eadem,
quam à nativitate duxerunt, infirmitate
& corruptione afficiuntur; idēo nihilomi-
nus à tormentorum vi non interficiuntur,
ut eorum poenis diutius obruantur. Ver-
mis, quo vorabuntur, non occumbet; ignis,
quo aduentur, non extinguetur; à quo
etiam igne velut quodam sale perfundentur,
ut aliquatenus incorruptibles evadant

(a): Omnis enim igne salietur, & omnis
victima sale salietur.

In eam sententiam venit cum S. Au-
gustino S. Fulgentius, quid ute-
re incorruptibilis & pœnam se invicem
repellere autemarent. Nos vero tum utram-
que sibi motu prorsus adversari nolimus,
cum dolor soli anima inficat. Animam,
doloribus licet obnoxiam, naturā immor-
tale scimus. Quis vero avertat, quoniam
nous corpori incorruptibili juncta, ex iis,
que corpus afficit, dolorem exhaustat,
quamvis inde corpus mortem non sit con-
tracturus? Sunt mala quādam, v. g. poda-
gra, dentium dolor, quibus anima permaxi-
me torqueatur, quamvis ab iis corpus minimē
interimendum compertum habeat.

Diū apud Catholicos disceptatum, an
femina in resurrectione proprium sint
sexum mutatā. Veterum (b) plures af-
firmarunt, eo potissimum ducti, quid di-
xerit Paulus (c): Donec occurramus omnes
in virum perfectum, in mensuram etatis
plenitudinis Christi. Alibi etiam (d):
Quos Deus prædestinavit conformes fieri imagi-
nis Filii sui; quid etiam afferuerit Chri-
stus (e): In resurrectione neque nubent, ne-
que nubentur, sed erunt sicut Angelī Dei.
Hic sententia favent præterea quādam
Theologorum, & Philosophorum argumen-
ta; v. g. virum tantum ē terra fusis
eductum, feminam autem ē viro. Ad-
dit celeberrimus Scotus, feminam esse
viri accidens; & non nisi viri occasio-
ne progenitam. Naturam semper ad
virum procreandum intendere, aliquan-
do

b Origen. in
Matth. 23. 30.
Hilar. & Hiero-
nym. in eun-
dem locum.
C. Basil. seu aliis
in Psal. 114.
Athanas. seta-
3. contr. Ariani.
alii apud Au-
gust. l.22. c.
17. de Civit.
c Ephe. 4. 13.
d Rom. 8. 29.
e Matth. 23.
30.

De Mortuorum Resurrectione.

251

do vero vel generantis, vel concipientis
resurgendo assument, cum inter ipsos sa-
pissime unitis caro in carnem alterius trans-
migret?

Quæ omnia satis evertimus, modò tan-
tum statuatur, resurrectionem inter ea,
femina putant æquæ ac virum perfe-
ctam, à Creatore initiat viri primò in-
tentam; creaturam Dei esse ad generis hu-
mani propagationem necessariò constitu-
tam, denique à natura seu vitio, seu mon-
stro longissimè abesse. Non est enim, ait
Augustinus, vitium sexus famineus, sed
natura. Porro si femina originem animad-
vertamus, ipso viro aliquatenus perfe-
ctiore invenimus; vir enim è terra
tantum eductus, femina vero ex ip-
suis viri substantia. Inane est obicien-
do inquirere, ad quid sexus varietas
post resurrectionem conducti? aliter ne-
cessēt fore, ut & à viro suum sexum
immutandum enunciaremus: quæ san-
cti illatio ipsius obiciens menti adver-
saretur.

Precū tunc erunt nuptiæ, generatio,
& conjugi in uxorem potestas. Sicut
Angeli Dei erimus, morborum, indigen-
tiæ, pudoris, & concupiscentiæ expertes.
Primos nostros Parentes in horto Edem
nuditatis non pudebat, quid integrerimā
innocentiæ, decorarentur. Ita profectō &
Beatis in Galo continget, qui mentis
acte in Dei Magnitudinem, Sapientiam,
Bonitatem prorsus attentā, puritate & in-
nocentiā longissimè perfectiori distabuntur.

Ex eidem Iehu Christi verbis, In re-
surrectione neque nubent, neque nubentur,
Hieronymus (i) argumentum dicit, quo
sexus diversitatē tunc futuram conclu-
dat: Non enim, inquit, à lapide, & li-
gno dicitur: non nubent, neque nubentur,
qua naturam subendi non habent; sed de
iis, qui possunt nubere. Tertullianus, quid
Christus omnibus hominibus resurrectionem
promiserit, eandem probat senten-
tiam: Cū enim, ait, integer homo re-
surrecturus dicitur, existans promittitur
omnibus omnino membris instructus; quæ
quamvis ei, cui nanc conferunt, usū
inutilia, ad corporis nihilominus venusta-
tem, & integratē necessariò postula-
buntur. Eadem fere occurrit in Quæstiō-
nibus ad Orthodoxos, Justini Martiriis no-
mine inscriptis (k), & apud Gennadium
in Tractatu Ecclesiasticorum dogmatum, S.
Augustini Operibus inserto (l). S. Ir-
enaeus quolibet fūm in resurrectione sexum
servatores perspicue īfīnuat (m).

Qui sibi de ingenio placent Erudit, re-
surrectionis dogmati perplurima obiciunt.
Aijunt enim: Quomodo beatorum anima-
corpus, quod ad tuas pœnarum penas tantum-
modo contulit, prosequantur amore? quomodo
corpus à veribus corrossum, à flam-
mis absumptum, in pulvrem redactum, ab
animalibus carnivoris, à vulturibus, à pi-
scibus devoratum, ad vitam revocabitur?
quomodo ea corporis particula, quæ per
intensiblē transpirationem affidūt eva-
nescunt, in idem corpus iterum coafe-
cent? quomodo demum populi, qui hominum
carnibus vescuntur, suam iterum carnem
Differit. Calmet Tom.II.

q August. En-
cirid. de fide,
spe, & charit.
c.80. & l.22.
de Civit. c.19.

r August. En-
cirid. c.90.

resurgendo assument, cum inter ipsos sa-
pissime unitis caro in carnem alterius trans-
migret?

Quæ omnia satis evertimus, modò tan-
tum statuatur, resurrectionem inter ea,
femina putant æquæ ac virum perfe-
ctam, à Creatore initiat viri primò in-
tentam; creaturam Dei esse ad generis hu-
mani propagationem necessariò constitu-
tam, denique à natura seu vitio, seu mon-
stro longissimè abesse. Non est enim, ait
Augustinus, vitium sexus famineus, sed
natura. Porro si femina originem animad-
vertamus, ipso viro aliquatenus perfe-
ctiore invenimus; vir enim è terra
tantum eductus, femina vero ex ip-
suis viri substantia. Inane est obicien-
do inquirere, ad quid sexus varietas
post resurrectionem conducti? aliter ne-
cessēt fore, ut & à viro suum sexum
immutandum enunciaremus: quæ san-
cti illatio ipsius obiciens menti adver-
saretur.

Quamvis autem corporis nostri materia
five in pulvere, seu cinerem redacta-
fuerit, sive per transpirationem erogata,
sive in carnivore belluæ, seu barbari ho-
minis substantiam transmigraverit; Deus
eamēdēm discernet, & corpori, cuius
erit, impertinet. Quid sane ut pre-
stet, neque hominis ope, neque consilio
indigeret, eaque difficultates, quæ nullo
labore nobis superandæ videntur, nullo
negorio absorbet. Num qui ex materiā
alienā hominem per suum verbum momen-
to cravat, ex propriā materiā compactum
restituere non valeat? Particulae omnes,
quæ à nativitate ad usque mortem corpus
nostrum compegerunt, nobiscum utique
non refurgent; tunc enim magnitudinis
monstra excitatremur. Id tantummodo no-
bis restitutur, quo, vel quanti in etate
anno trigesimo, vel ante mortem fue-
ramus, venustā proportionē constitutamur.
D. Augustinus mortuorum resurrectionem
cum metalli simulacro comparat (q), quid
contritum & fasum veterem fuit speciem
omino depedit, à furore iterum con-
flatur, partibusque unā immixtis in for-
mam priori effigie consimilem iniecit,
& novum concreto simillimum simulacrum
constitutur.

Sive igitur Deus vel quanti ante mor-
tem fueramus, nos excitare, vel staturam
triginta annorum congruentem nobis im-
pertiri, vel denique æquæ omnes ejusdem
mensuræ nos restituere decreverit; à
quonam prohiberi potest, ne quod supe-
rest, uni detrahatur, in alium, cui dec-
rat, conferat, & quidquid velit, perfi-
ciat (r)? Ita modificabit illa in unoquo-
que materiis, ut nec aliquid ex capereat,
& quod alcui defuerit, ille supplet, qui
etiam de nihilo potuit, quod voluit, opera-
ri. Huc etiam pertinet fusoris exemplum,
qui ex pluribus simulacris specie & staturæ
inæquibus, contritis, immixtis, & si-
mul fisis, ejusdem speciei & staturæ toti-
dem simulacra conflat.

Cuicunque hac de re sententia adha-
re-

Ii 2 rea-